

Brussel, 14 mei 2024
(OR. en)

9160/24

ECOFIN 491
SOC 316
BUDGET 31
STATIS 59

RESULTAAT BESPREKINGEN

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: de delegaties

---

nr. vorig doc.: 9159/24

Betreft: Houdbaarheid van de overheidsfinanciën in het licht van de vergrijzing
– Conclusies van de Raad (14 mei 2024)

Voor de delegaties gaan hierbij conclusies van de Raad over de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in het licht van de vergrijzing, zoals deze door de Raad tijdens zijn 4023e zitting van 14 mei 2024 zijn goedgekeurd.

CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER
DE HOUDBAARHEID VAN DE OVERHEIDSFINANCIËN IN HET LICHT VAN DE
VERGRIJZING

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

1. ONDERKENT dat de EU-bevolking de komende jaren naar verwachting zal gaan dalen. Samenlevingen worden ouder naarmate de bevolking in de werkende leeftijd aanzienlijk afneemt, terwijl het aantal ouderen toeneemt. NEEMT NOTA van de uiteenlopende ontwikkelingen in de lidstaten, waaronder de verwachte bevolkingsgroei in verscheidene lidstaten, hoewel te voorzien is dat alle lidstaten in zekere mate zullen verouderen.
2. BEKLEMT OONT dat de vergrijzing van de bevolking een grote uitdaging vormt voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn, die nog wordt verergerd door de hoge schuld-bbp-verhouding in een aantal lidstaten, een afname van potentiële groei, en mondiale onzekerheid die op de economische vooruitzichten drukt. BENADRUKT dat de strategie voor het begrotingsbeleid erop gericht moet zijn de budgettaire houdbaarheid te versterken, de begrotingsbuffers te herstellen, meer duurzame groei tot stand te brengen en de EU beter bestand te maken tegen toekomstige uitdagingen.
3. BEKRACHTIGT de economische en budgettaire prognoses voor de EU-lidstaten (2022-2070) in het verslag over de vergrijzing 2024, die op basis van gezamenlijk overeengekomen methoden en aannamen zijn opgesteld door het Comité voor de economische politiek (en zijn werkgroep vergrijzing) en de diensten van de Commissie. MERKT OP dat, net als in eerdere edities, de prognoses in het vergrijzingsverslag 2024 betrekking hebben op leeftijdsgerelateerde overheidsuitgaven (pensioenen, gezondheidszorg, langdurige zorg en onderwijs).

4. ONDERSTREEPT de belangrijkste bevindingen van het vergrijzingsverslag 2024:
- a) Op lange termijn neemt de grijze druk naar verwachting sterk toe: terwijl er momenteel voor elke persoon boven de 65 jaar drie personen in de werkende leeftijd zijn, zullen dat er in 2070 minder dan twee zijn. De komende jaren zullen in het teken staan van de babyboomergeneratie die de pensioengerechtigde leeftijd bereikt of heeft bereikt. Bovendien draagt de aanhoudende stijging van de levensverwachting bij tot een toenemend aandeel gepensioneerden, ook omdat er in veel lidstaten een aanzienlijk verschil is tussen de wettelijke en de daadwerkelijke pensioenleeftijd. De vruchtbaarheidscijfers blijven ver onder het vervangingsniveau en naar verwachting zullen een toename van de arbeidsmarktparticipatie en positieve netto migratiestromen niet volstaan om de algemene daling van de bevolking in de werkende leeftijd te compenseren.
  - b) Door de verwachte afname van de beroepsbevolking wordt, op lange termijn, productieverhoging de enige drijvende kracht achter de potentiële bbp-groei. In de EU als geheel wordt het gemiddelde jaarlijkse potentiële bbp-groeipercentage voor de periode 2022-2070 geraamd op 1,3 %.
  - c) Volgens de aannames van het basisscenario zullen de totale leeftijdsgerelateerde overheidsuitgaven voor het EU-aggregaat naar verwachting stijgen van 24,4 % van het bbp in 2022 tot 25,6 % van het bbp in 2070, waarbij het grootste deel van de stijging wordt verwacht tegen 2045, om daarna grotendeels te stabiliseren, vooral als gevolg van de onderliggende demografische ontwikkeling. Deze prognoses verschillen echter aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat, met voor zeventien lidstaten een verwachte stijging die boven het EU-gemiddelde ligt. In negen lidstaten zullen, naar verwachting, de totale leeftijdsgerelateerde uitgaven in 2070 boven het EU-gemiddelde liggen. Een bijna overal geldende toename van de uitgaven voor gezondheidszorg en langdurige zorg draagt bij aan de verwachte stijging. Ook de pensioenuitgaven zullen naar verwachting in de meeste lidstaten stijgen. Afnemende uitkeringsratio's (de verhouding tussen het gemiddeld pensioen en het gemiddeld loon) in veel lidstaten beperken de algemene stijging.

- d) Om rekening te houden met de aanzienlijke mate van onzekerheid in verband met de lange prognoseperiode bevat het vergrijzingsverslag 2024 verschillende alternatieve scenario's. Met name het stabiliseren van de uitkeringsratio's zou in verschillende lidstaten een grote opwaartse druk uitoefenen op de pensioenuitgaven. Bovendien zou een lager groeitempo van de productiviteit leiden tot een minder energieke bbp-groei, waardoor het aandeel van de leeftijdsgerelateerde uitgaven ten opzichte van het bbp zou toenemen. Daarnaast leidt een "risicoscenario" voor gezondheidszorg en langdurige zorg, dat rekening houdt met de invloed van niet-demografische factoren die verband houden met de technologische vooruitgang en opwaartse convergentie van kosten en dekking van de gezondheidszorg, ook tot een aanzienlijk hogere druk op de overheidsuitgaven. Voor de meeste lidstaten blijkt uit deze scenario's dat de leeftijdsgerelateerde overheidsuitgaven aanzienlijk verder zouden kunnen stijgen dan in het basisscenario wordt voorspeld. Omgekeerd zouden positievere economische of demografische ontwikkelingen een lagere relatieve last voor de overheidsfinanciën met zich meebrengen.
5. BEVESTIGT dat de economische en budgettaire gevolgen van de vergrijzing verder moeten worden aangepakt, onder meer door gezonde overheidsfinanciën tot stand te brengen, de productiviteit en de participatie- en werkgelegenheidsgraad te verhogen, en de stelsels voor pensioenen, gezondheidszorg en langdurige zorg aan deze uitdagingen aan te passen. ROEPT de lidstaten OP om uitvoering te geven aan de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen van het Europees Semester, onder meer in het kader van de faciliteit voor herstel en veerkracht.
6. IS INGENOMEN met het feit dat de pensioenhervormingen in het afgelopen decennium in verschillende landen hebben bijgedragen tot het beheersen van de dynamiek van de overheidsuitgaven, het verhogen van de effectieve pensioenleeftijd en het versterken van de inkomstzijde van de pensioenstelsels. BEKLEMTOONT het belang van een holistische beleidsvisie die rekening houdt met zowel de financiële houdbaarheid als de maatschappelijke toereikendheid van de pensioenstelsels. Het binnenkort te verschijnen Pension Adequacy Report (verslag over de toereikendheid van de pensioenen) 2024 vormt in dit opzicht een aanvulling op het vergrijzingsverslag 2024. ONDERSTREEPT dat de lidstaten in verschillende mate verdere stappen moeten ondernemen, waaronder het verhogen van de effectieve pensioenleeftijd en het versterken van de houdbaarheidsaspecten van het pensioenstelsel. BENADRUKT dat een koppeling van de pensioenleeftijd aan de levensverwachting de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn aanzienlijk verbetert, in de prognoses van het vergrijzingsverslag. ROEPT de lidstaten OP om te voorkomen dat reeds goedgekeurde hervormingen ter bevordering van de houdbaarheid worden teruggedraaid.

7. IS ERMEE INGENOMEN dat in de hervorming van het kader voor economische governance, door zich te richten op een houdbaar pad voor de overheidsschuld, rekening wordt gehouden met de verwachte kosten van de vergrijzing in de budgettaire-structurele plannen van de lidstaten op middellange termijn, en dat zo hun relevantie binnen het begrotingstoezicht wordt vergroot. VERZOEKT de Commissie de bevindingen van het vergrijzingsverslag 2024 te integreren in de relevante aandachtsgebieden bij de coördinatie van het economisch en begrotingsbeleid van de EU.
  8. IS ERMEE INGENOMEN dat Eurostat de bevolkingsprognoses steeds tijdig verstrekt en BENADRUKT het belang van uitwisselingen met de nationale bureaus voor de statistiek in dit verband, met volledige eerbiediging van hun onafhankelijkheid en de onafhankelijkheid van Eurostat.
  9. VERZOEKT het Comité voor de economische politiek en de Commissie om op basis van nieuwe, uiterlijk in maart 2026 door Eurostat te verstrekken bevolkingsprognoses, uiterlijk in de zomer van 2027 een geactualiseerde analyse uit te brengen van de gevolgen van de vergrijzing voor economie en begroting.
-